

соціально-культурної ідентифікації особистості, що визначає її статус при участі в міжкультурному діалозі і забезпечує її первинним досвідом вивчення культури; на формування уявлень про культурно-етнічне різноманіття світу як у просторі, так і в часі; на виховання терпимості і пошани права кожного народу зберігати свою культурну самобутність; на оснащення студентів понятійним апаратом, що забезпечує можливість якнайповнішого опису полікультурного середовища; на навчання студентів технологіям реконструкції цінностей культурних спільнот, що беруть участь у діалозі. Це є першим кроком до розуміння мотивів, установок і упереджень учасників діалогу культур.

Специфіка методів полікультурної освіти визначається діалоговим характером функціонування й розвитку культури, рівнем етнокультурної ідентифікації студента, рівнем знань студентів про полікультурне середовище, їхньою емоційною та поведінковою культурою, що вимагає використання інтерактивних методів: діалог, бесіда, дискусія, ролеві ігри та ін. Полікультурна освіта сприяє зниженню соціальної напруженості в суспільстві, формує індивіда, готового до міжкультурного діалогу, розширює можливості освоєння полікультурного простору і створює умови розвитку особистості.

Розв'язання цієї проблеми передбачає пошук шляхів забезпечення нового змісту освіти, здатної створити учасникам освітнього процесу умови для розвитку соціальної стійкості за допомогою формування системи соціальних цінностей. Оновлення змісту освіти передбачає реалізацію сукупності принципів, здатних відобразити основні перетворення культурної епохи, що народжується, суть яких полягає в тому, що на перший план виходять ідеї розуміння чужої точки зору, діалогу, співпраці, сумісної дії, творчого підходу до ситуації, пошана особи та її прав тощо. Визначення шляхів і принципів полікультурної освіти є напрямками наших подальших наукових пошуків.

Асєєва І.В.
НТУ «ХП»

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сучасний етап розвитку освіти в Україні характеризується пошуками нового в теорії та практиці навчання і виховання. Впровадження інноваційних технологій у навчальний процес, безперечно, є одним з основних критеріїв ефективності діяльності вищих навчальних закладів. Але, аналіз теоретичних публікацій та передового педагогічного досвіду свідчить про те, що в цьому є проблема і вона не настільки проста, як це здається на перший погляд. Проблема підвищення вимог до професійної підготовки сучасного викладача є пріоритетною в усьому світі.

Сучасне суспільство зацікавлене в особистостях, здатних самостійно діяти, приймати рішення, гнучко адаптуватися до змінних умов життя. За всіх

часів педагогіка була гуманна сама по собі та прагнула відповідати вимогам прогресивного розвитку людини і суспільства. Лише результати впровадження пануючих педагогічних ідей могли по різному позначатися на особистості людини. Інновації самі по собі не виникають, вони є результатом наукових пошуків, передового педагогічного досвіду. Тому, професійна компетентність викладача має розвиватися не через забезпечення його великою кількістю рекомендацій і використання готових технологічних процедур, а через фундаментальні знання з базового предмета, високу загальну культуру.

Викладач – це центральна фігура навчально-виховного процесу у вищому закладі освіти. Він самостійно ставить освітні цілі, обирає засоби своєї діяльності, розвиває у студентів інтерес не тільки до майбутньої професії, а й до науки взагалі. Головне, що належить до педагогічних умов спілкування є глибокі професійні знання викладача. Саме вільне володіння дисципліною може спонукати у студентів інтерес до знань, повагу до викладача та його вимог.

Цілісність і багатомірність освітнього процесу, передбачає постійний творчий пошук педагога, його власний розвиток, спрямованість професійної діяльності на творчий розвиток учня. Але, більшість педагогів не готова до зміни у відносинах з учнем, до творчої спільної діяльності.

Серед інноваційних технологій, які набули поширення в вищій школі є, особистісно-орієнтована технологія взаємодії викладача і студента. Тому, важливого значення набуває підготовленість викладача до педагогічного спілкування, здійснення педагогічної вимоги, інформативного, мовного і демонстраційного впливу, створення психологічного клімату, атмосфери комфорту в процесі навчання. Сучасний навчальний процес модернізується також технічними, зокрема комп'ютерними і програмними інноваціями.

Широке впровадження у професійну підготовку фахівців нових технологій навчання підсилює пізнавальну активність студентів і дозволяє досягти максимальної економії часу для засвоєння навчального матеріалу. Усе ширше застосовуються технічні засоби, презентації матеріалів навчальних дисциплін, CD, до кожної теми курсу мультимедійних технологій, здійснення контролю знань за допомогою комп'ютерної техніки. Процес навчання значно виграє як у кількісних, так і якісних показниках.

Актуальною залишається проблема підвищення професіоналізму викладача в сучасних умовах, його професійної компетентності, переорієнтації мислення на усвідомлення принципово нових вимог до педагогічної діяльності. Здатність педагога відповідати цим вимогам має глибоко суб'єктивний характер і тісно пов'язаний з його особистісними якостями. Втілення інноваційних технологій є складним процесом. Викладач, який володіє інноваційними

технологіями з високим рівнем професійної майстерності, сформує особистість, здатну для цілеспрямованого самостійного життя.

Бордюженко Т.А.

ВДПУ ім. М. Коцюбинського

МОЖЛИВОСТІ ШКІЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ ПЕРВИННОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ЗАЛЕЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ ВІД ПСИХОАКТИВНИХ РЕЧОВИН

Підтримуємо позицію багатьох українських дослідників (В.Беспалько, А. Вієвський, В. Дивак, К. Лепеха, А. Нагорна та ін.), що проблему профілактики залежності підлітків від психоактивних речовин (ПАР) мають розв'язувати педагоги в співпраці з шкільними психологами, тобто з тими, хто має постійний і безпосередній контакт з учнями. Проте, ми не можемо погодитись, що профілактична діяльність має зводитись лише до інформування учнівської молоді щодо шкідливості наркотиків і токсикантів.

Основна мета має полягати в тому, щоб формувати в дітей цінності здорового способу життя, зберігати й укріплювати фізичне, психічне й соціальне здоров'я. Щоб школа для учня була не лише спілкуванням з однолітками, а й з учителями, яких він поважає, любить, з ними цікаво, вони надійні порадики, їм він довіряє.

Вважаємо, що пріоритетною для школи має стати позитивна профілактика, метою якої є виховання успішної людини, яка здатна справлятися з власними психологічними утрудненнями й життєвими проблемами, не потребує прийому ПАР.

Вчити навичкам позитивної профілактики можна на будь-якому уроці, класній годині і позакласних заняттях. Це і є основа успішної профілактики. Організовуючи дослідження, ми виходили з того, що під час вивчення кожного шкільного предмету в учителя є можливості для здійснення первинної профілактики залежності підлітків від ПАР. Пошук таких можливостей, а також необхідних форм, методів і засобів здійснювався студентами всіх спеціальностей. На допомогу студентам викладачі пропонували науково-популярні фільми.

У результаті перегляду таких фільмів разом із студентами були визначені можливості кожного навчального предмету для здійснення первинної профілактики залежності підлітків від ПАР. Одержані результати представляємо у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1

Можливі форми здійснення первинної профілактики залежності підлітків від ПАР під час вивчення шкільних предметів

Навчальний предмет	Можливі форми здійснення профілактики
Мова, література	Ознайомлення з творами, в яких вказується на шкоду тютюну, алкоголю та ін.
Народознавство	Обговорення традицій українського козацтва, перегляд відеороликів про сучасне українське